

tvungen Tiendeafløsning eller Konvertering; men, at her, indtil en vis Grad i alt Fald, er Tale om Frivillighed, saaledes at, hvor begge Parter ere enige om at vedblive med den tidligere Ydelsesmaade, der paatvinger ikke Loven nogen Forandring. For saa vidt anerkjender jeg fuldstændig Berettigelsen af det fremkomne Forslag; men, naar jeg derimod ser paa Forslagets enkelte Bestemmelser og paa den Behandling, det er undergaaet i det andet Thing, skal jeg ikke negte, at der er væsentlige Tvivl til Stede hos mig, om denne i alle Maader fyldestgjorde det, som man kunde haabe, inden man fik Lovforslaget her over til os. I det andet Thing har man væsentlig rettet sin Opmærksomhed paa et Par enkelte eller i alt Fald et enkelt Principspørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om Opmaalet. De Herrer, der have gjort sig bekjendt med Forhandlingerne i det andet Thing, ville se, at det har spillet Hovedrollen gjennem alle Behandlingerne, endog saa paa den Maade, at der ved 3die Behandling fremkom en ganske ny Theori om Opmaalets Oprindelse, en Theori, som blev fremsat, uden at den dog egentlig fik nogen praktisk Betydning, og uden at man erfarede, hvorvidt Thingets Medlemmer, foruden selve det Medlem, der fremsatte den, godkjendte den, desformedit der ikke var stillet noget Endringsforslag. I det Hele taget forekommer det mig, som sagt, at man kun har havt sin Opmærksomhed henvendt paa et Par enkelte Spørgsmaal, men derimod ingenlunde paa selve den detaillerede Affattelse af Lovforslaget. Det er ikke saa nemt at udarbejde Lovforslag, der ikke alene fyldestgjøre alle Fordringer til Billighed og Retfærdighed, men ogsaa ere udførlige i Detaillerne; selv om et Lovforslags Rigtighed anerkjendes i alle Hovedtræk, saa hører der noget Mere til, naar Loven skal bringes ud i Livet, end netop at Hovedtrækkene ere rigtige, Detaillerne maa ogsaa være rigtige, og Lovforslaget maa foreligge i en Form, som gjør det praktisk brugbart. For mig staar det saaledes, at det andet Thing ikke i den Henseende har været forsigtigt og omhyggeligt nok, for mig staar det egentligt saaledes, som om den Mening skinner igjennem: Lad det bare komme over til Landsthinget, saa kunne de lave en brugbar Lov af det, dersom de godkjende Principet! Jeg for mit Vedkommende godkjender Tanken og Principet i Lovforslaget, men jeg har vigtigst meget væsentlige Indvendinger at gjøre mod selve Lovforslagets Indhold, mod de enkelte Paragrafer, og jeg maa derfor bede noget om Undskyldning, om mine paafølgende Betragtninger skulle blive noget mere indgaaende, end Tilfældet ellers er ved en første Behandling.

Hovedbestemmelsen findes i Lovforslagets § 1, som siger, at de Tiendeydere, som hidtil have svaret deres Korntiende in natura, skulle have Ret til at betale med Penge, naar de inden en

vis Tid anmelde Saadant for Tiendetageren; Hovedbestemmelsen er altsaa, at Tiendeyderen kan stille en Fordring til Tiendetageren om, at han for Fremtiden vil betale efter Kapitelstart. Ser man imidlertid nærmere paa dette første Punkt i § 1, saa vil det let vise sig, at det frembyder forskjellige Lovsmaal. Jeg vil nu allerførst udhæve det som en Feil ved Lovforslaget, at denne § 1, første Punktum ikke stiller begge Parterne lige. Jeg kan ikke se nogenjomhelst Grund, hvorfor det er en Ret, der udelukkende skal tilkomme Tiendeyderen, men derimod ikke Tiendetageren. Det kan jo lige saa godt være i Tiendetagerens Interesse at faae Ydelsen in natura konverteret til Penge som Tiendeyderens. Hvorfor skal da alene Tiendeyderen have denne Ret, men ikke Tiendetageren? Endelig er det et Spørgsmaal, hvad Forslagsstillerne mene med „Tiendeydere“. Er det Eieren af den paagjældende Eiendom, der yder Tiende, er det Brugerne, er det Fæsteren o. s. v.? Der kan jo være flere Forhold her, der maa tages i Betragtning. Naar man blot siger „Tiendeydere“, vil der i det praktiske Liv tidt reise sig Spørgsmaal om, hvem der egentlig forstaaes derved, og navnlig tror jeg, at det, hvor der er Tale om Fæstevæsenet, ingenlunde gaar an at udelukke den paagjældende Eier. For at blive ved Ordet „Tiendeyder“, saa staar der ganske i Almindelighed, at Tiendeydere have Ret til at forlange denne Konvertering, men der frembyder sig jo naturligen det Spørgsmaal? Kan enhver enkelt Tiendeyder forlange en Konvertering af sin Tiende, eller skal det være f. Ex. sognevis? Det kan man ikke se af Lovforslaget. Efter Udtrykkene i enkelte Paragrafer i Lovforslaget skulde man tro, at det var saaledes, som det har været ved tidligere Tiendeafløsninger, at en saadan Afløsning kun kan ske sognevis. Jeg vil i den Henseende blot henvise til Lovforslagets § 3. Deri staar nemlig, at af den Kommission, som efter Paragrafen skal nedsettes, skal det ene Medlem vælges af Tiendeyderne i Sognet. Deraf skulde man altsaa slutte, at samtlige Tiendeydere i Sognet skulde være med til at vælge dette Medlem for den enkelte Forretning, men dette synes ikke at tyde paa, at en enkelt Tiendeyder kan forlange sin Tiende konverteret uafhængig af samtlige andre Tiendeydere i Sognet. Ligeledes findes der i Lovforslagets § 9 Udtryk, der tyde paa, at Tiendens Konvertering maa være et Sogneantiggende, idet nemlig den ene Afskrift af Tiendekjendelsen tilstilles Sogneraadet, som ogsaa skal betale den, og der gives da de paagjældende Tiendeydere Leilighed til at affrive denne Kjendelse. — Dette synes jo altsammen at tyde paa, at ikke den enkelte Tiendeyder, hvad der ogsaa i mange Forhold vilde være ubilligt, kan forlange en Konvertering. Jeg siger, det vilde være ubilligt, og det er jo klart. Lad os tænke os en Præst, der oppebærer sin Tiende in natura. Hvis En for En af Yberne kunde